

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
«Система управління охороною праці у галузі»
освітнього рівня „БАКАЛАВР”
за спеціальністю 263 „Охорона праці”**

**(термін навчання 4 рік 6 місяців)
(для слухачів заочної форми навчання)**

Черкаси 2022

Упорядники: старший викладач кафедри управління у сфері цивільного захисту, кандидат наук з державного управління **Віталій КОСТЕНКО**, доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту, кандидат педагогічних наук **Юлія ПАНІМАШ**

Рецензенти: Заступник начальника кафедри безпеки об'єктів будівництва та охорони праці факультету пожежної безпеки Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор **Тетяна КОСТЕНКО**

Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України
Протокол від «_____» серпня 2022 р. №_____

ЗМІСТ

1.	Коротка анотація. Вступ.....	4
2.	Організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи слухача...	5
3.	Проробка лекційного матеріалу.....	6
4.	Виконання контрольної роботи.....	7
5.	Методичні рекомендації та вимоги для виконання та оформлення контрольної роботи.....	7
6.	Оцінювання результатів засвоєння знань слухачів.....	9
7.	Завдання для виконання контрольної роботи.....	12
8.	Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	14
9.	Рекомендована література.....	15

Коротка анотація. У методичних вказівках розглянуті питання, які здобувачі вищої освіти повинні проробити самостійно при вивченні дисципліни “Система управління охороною праці” після викладення лекційного матеріалу, при підготовці до практичних занять та іспиту. У вказівках розміщено методичний матеріал та перелік джерел інформації, які необхідні для виконання запланованого обсягу робіт.

ВСТУП

Перехід суспільства до широкого використання ринкових відносин, поява різноманітних форм власності потребують розроблення нових методологічних підходів до побудови сучасної моделі управління умовами, охороною і безпекою праці на національному, регіональному і виробничому рівнях, гнучкої та доступної для різних господарських структур і форм власності. Охорона праці – проблема складна і багатогранна. Для її розв’язання необхідна активна участь фахівців різних профілів: технологів, проектувальників, екологів, санітарних лікарів, керівників різних рівнів та інших. Майбутній фахівець у своїй практичній діяльності повинен вміти розробляти технологічні процеси, проектувати оптимальне розміщення обладнання, організувати працю таким чином, щоб запобігти впливу шкідливих та небезпечних факторів на працівників. Всі розроблені практичні заходи та рішення повинні бути обґрунтовані інженерними та економічними розрахунками, проаналізовані на рівні сучасного розвитку науки і техніки та досвіду в цьому питанні. Задачі вивчення дисципліни – це систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань та практичного досвіду здобувачів в галузі охорони праці; набуття ними досвіду самостійної роботи з інформаційною літературою та нормативними документами, які регламентують безпечні та здорові умови праці; перевірка вміння студентів вірно оцінювати умови праці і порівнювати їх з нормативними; розвиток навиків виконання розрахунково-графічних завдань із проектування засобів захисту від шкідливих чинників, що буде вкрай необхідно для їх самостійної практичної роботи на посадах фахівців різних підприємств та установ.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Система управління охороною праці» є: підготовка здобувачів вищої освіти, здатних оцінити небезпеки робочого місця та самостійно виконати поставлене перед ним інженерне завдання в галузі забезпечення безпеки й поліпшення умов праці, а також системно підходити до управління охороною праці, взаємодіючи з підприємствами, організаціями, науковими установами тощо з питань забезпечення безпеки у надзвичайних ситуаціях та проведення відповідних досліджень.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Крім аудиторних занять з навчальної дисципліни «Система управління охороною праці», навчальні плани для здобувачів заочної форми навчання передбачають самостійну роботу, яка має на меті формування їх пізнавальної активності, засвоєння ними основних вмінь та навичок роботи з навчальними матеріалами та нормативно-правовими актами, поглиблення та розширення вже здобутих знань, підвищення рівня організованості здобувачів тощо.

Самостійна підготовка – це безперервний процес самостійної роботи здобувачів щодо поглиблення та поповнення знань, вмінь і навичок, необхідних для успішного оволодіння знаннями по даній дисципліні та виконання функціональних обов'язків за певними посадами.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

Здобувачам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література, періодичні видання та НПА.

У процесі самостійної роботи здобувачі мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання нормативно-правових актів; статистичної інформації тощо.

Самостійна підготовка включає в себе:

- вивчення документів законодавчого і нормативного характеру;
- постійне ознайомлення з новою юридичною, економічною, спеціальною та іншою літературою відповідно до напрямку діяльності.

Вибір питань для самостійного вивчення може бути обумовлений зацікавленістю здобувача, його прагненням до поглиблення своїх знань і навичок напрямку діяльності, а також виходячи з необхідності ліквідувати прогалини в знаннях, що можуть призвести до помилок у роботі.

Викладач може дати здобувачу індивідуальне завдання, вказавши, яку літературу необхідно вивчити і встановити строк, необхідний для цього, або запропонувати підготувати реферат по обумовленій темі, скласти проект документа. У такому разі план самостійної підготовки розробляється здобувачем і затверджується викладачем.

2. ПРОРОБКА ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

На протязі навчального семестру кожен здобувач вищої освіти повинен самостійно проробляти теоретичні матеріали, які викладаються на лекційних

заняттях. Контроль засвоєння лекційного матеріалу здійснюється шляхом написання модульної роботи (денна форма навчання) чи контрольної роботи (заочна форма навчання) та опитуванням на іспиті. При проробці лекційного матеріалу здобувачам необхідно користуватись навчальною літературою та навчально-методичними матеріалами, перелік яких рекомендується викладачами.

3. ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Діючою програмою виконання контрольної роботи передбачено для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання. Мета виконання контрольної роботи – самостійне засвоєння здобувачами теоретичної частини лекційного курсу з дисципліни «Система управління охороною праці» та отримання практичних навичок при вирішенні завдань щодо поліпшення умов праці на робочих місцях підприємств галузі та розробці заходів по зменшенню негативного впливу шкідливих та небезпечних виробничих чинників на стан здоров'я працюючих. Контрольна робота виконується відповідно до методичних вказівок по виконанню контрольної роботи з дисципліни «Система управління охороною праці».

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ВИМОГИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Система управління охороною праці». Здобувач при необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

Робота повинна бути надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, лівє 3 см, правє 1 см) та вкладена в папку для файлів.

Контрольна робота оформляється у папку обсягом до 10-15 друкованих аркушів. На обкладинці необхідно вказати назву предмету що вивчається, номер залікової книжки, назву навчального закладу, посаду звання, прізвище, ім'я та по батькові, адресу, місце роботи.

Під час виконання роботи потрібно спочатку зазначити питання, а потім дати на нього ґрунтовну відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, надруковані державною мовою, акуратно оформлені.

При відповіді на питання – обов’язково робити посилання на нормативні акти, накази, інструкції тощо. Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись із методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, передивитися записи, зроблені на лекціях, вивчити стан справ та виконання нормативних актів в підрозділах цивільного захисту та інших державних органах та установах.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 – 35 мм для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис. Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання. Рівень знань здобувачами дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.

Здатність здобувача:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- аналізувати зміст нормативно-правових актів, які нормують роботу системою управління охорони праці;
- користуватися законами та нормативно-правовими актами державних органів.

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, або не в повному обсязі, не має списку використаної літератури – **не зараховується**.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Контрольна робота складається із теоретичного завдання. Воно складається із **двох** питань. Обов’язковими вимогами до теоретичного завдання є:

- висвітлення питання;
- посилання (при запозичені тексту);
- список літератури.

Варіант завдання визначається по сумі двох останніх цифр залікової книжки. Наприклад, якщо номер залікової книжки 355, то номер варіанту завдання буде 10.

Контрольна робота передається методисту відділу заочного навчання

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СЛУХАЧІВ

Контрольна робота оцінюється з урахуванням глибини викладеного матеріалу, самостійності виконання, вміння пов'язувати теоретичні питання з практикою роботи.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за національною шкалою за чотирьохбальною системою: “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, а саме:

➤ **“відмінно”** – якщо слухач показав глибокі знання програмного матеріалу, грамотно і логічно його виклав, бачить проблеми та протиріччя, аналізує та розв’язує складні завдання, застосовуючи при цьому діючі нормативно-правові акти;

➤ **“добре”** – якщо слухач твердо знає і виклав програмний матеріал, крім відтворення знань, ще і вміє розв’язувати типові завдання; без істотних помилок та вірно використав свої знання при письмовому вирішенні практичного завдання;

➤ **“задовільно”** – якщо здобувач в основному виклав матеріал, не розкривши окремих деталей, допустивши окремі несуттєві помилки при відповіді на теоретичні та практичне питання; продемонстрував вміння відтворити знання;

➤ **“незадовільно”** – якщо здобувач дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
			обдарування і нахили			
82-89	B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

При цьому по даній системі оцінюється кожне питання окремо, а загальна оцінка по роботі виставляється як середньоарифметична оцінка по питанням варіанту.

Одержавши рецензію на контрольну роботу, здобувач повинен уважно ознайомитися із зауваженнями рецензента, поповнити прогалини у своїх знаннях, внести в роботу необхідні виправлення, доповнення та бути готовим до її захисту.

Контрольна робота, виконана не за своїм варіантом або така, що повністю не розкриває питання, переписана із підручника чи посібника, до захисту не приймається. Вона повинна бути виконана повторно з урахуванням зауважень рецензента. На обкладинці нової роботи необхідно вказати (повторно) і разом з першою роботою направити до інституту на рецензію.

Здобувач, який без поважної причини не пред'явив контрольну роботу у визначений строк, на екзаменаційну сесію не викликається.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант № 1.

1. Зарубіжні методи та методики оцінювання ризику.
2. Охорона праці як галузь людської діяльності

Варіант № 2.

1. Основні підходи до формування та реалізації профілактичних заходів у сфері охорони праці.
2. Предмет та об'єкт охорони праці.

Варіант № 3.

1. Проблематика управління ризиками у сфері охорони праці.
2. Зв'язок охорони праці з іншими науками.

Варіант № 4.

1. Зарубіжний досвід проведення контролю і аудиту у сфері охор. праці.
2. Стан охорони праці в Україні та інших країнах.

Варіант № 5.

1. Типове положення про СУОП: сутність та структура.
2. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці.

Варіант № 6.

1. Сутність аудиту в СУОП.
2. Описати різні види діяльності людини.

Варіант № 7.

1. Організація СУОП на підприємстві.
2. Дати визначення, що таке праця та які є види праці.

Варіант № 8.

1. Соціальний ризик у сфері охорони праці.
2. Дати визначення небезпеки, види небезпек.

Варіант № 9.

1. Сутність профілактики у сфері охорони праці.
2. Дати визначення небезпечного і шкідливого фактору.

Варіант № 10.

1. Права та обов'язки інженера з охорони праці.
2. Відповідальність за порушення вимог щодо охорони праці.

Варіант № 11.

1. Структурування СУОП.

2. Дати визначення , що таке травма та травматизм.

Варіант № 12.

1. Інструкції з охорони праці: сутність та структура.

2. Законодавчі акти, що встановлюють і регламентують основні положення з охорони праці в Україні.

Варіант № 13.

1. Сутність економічних методів управління охороною праці.

2. Питання охорони праці в Конституції України.

Варіант № 14.

1. Підходи до класифікації (систематизації) документів з охорони праці.

2. Закон України «Про охорону праці» , Кодекс законів про працю та інші законодавчі акти.

Варіант № 15.

1. Сутність та структура менеджменту в сфері охорони праці.

2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Варіант № 16.

1. Державний рівень управління охороною праці.

2. Права працівників при укладанні трудового договору щодо охорони праці.

Варіант № 17.

1. Регулювання питань безпеки і гігієни праці в документах МОП.

2. Обов'язки роботодавця (керівника) щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці.

Варіант № 18.

1. Сутність та особливості взаємодії органів державної влади у питаннях охорони праці та промислової безпеки.

2. Особливості охорони праці жінок, неповнолітніх та інвалідів.

7. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Система управління охороною праці.

Тема 1. Концепція розвитку та загальна структура управління охороною праці в Україні

Система управління охороною праці в Україні та її основні центри. Суб'єкти та рівні системи управління за охороною праці. Навчання та інструктаж із питань охорони праці. Фінансування робіт з охорони праці. Основні поняття, терміни та визначення в галузі управління охороною праці. Національна концепція розвитку в галузі управління охороною праці. Основні завдання та функції управління охороною праці. Загальна структура управління охороною праці. Економічні методи управління охороною праці. Фінансування заходів з охорони праці. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.

Тема 2. Система управління охороною праці в організації і оцінка ефективності її функціонування

Побудова системи управління охороною праці. Функції управління охороною праці. Принципи і завдання управління охороною праці. Загальна структура управління охороною праці, її функціонування. Порядок розроблення та впровадження СУОП. Прогнозування та планування роботи з охорони праці на підприємстві. Організація та координація роботи з охорони праці на підприємстві. Основні положення організації охорони праці на виробництві. Нормативно-правова база для організації системи управління охороною праці на підприємстві. Обов'язки посадових осіб підприємства з охорони праці. Обов'язки працівників підприємства щодо виконання вимог охорони праці. Служба охорони праці підприємства. Комісія з питань охорони праці підприємства. Уповноважені трудового колективу з питань охорони праці. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці. Порядок та періодичність проведення інструктажів з охорони праці, стажування та допуск працівників до роботи. Права працівників на пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Видача працівникам спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту. Мотивація та стимулювання роботи з охорони праці на підприємстві. Облік показників стану умов безпеки праці на підприємстві. Аналізі оцінка стану умов та безпеки праці, паспортизація виробництв і атестація робочих місць на підприємстві. Контроль за станом охорони праці і функціонуванням системи управління охороною праці на підприємстві. Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві. Загальноструктуратазавданнясистемиуправлінняохороноюпрацінапідприємстві. Економічніаспектиуправлінняохороноюпрацінапідприємстві. Оцінказатрат на охорону праці.

Тема 3. Взаємодія органів охорони праці з іншими державними наглядовими органами

Взаємодія держпраці з Міністерством оборони України. Взаємодія держпраці з Міністерством внутрішніх справ України. Взаємодія держпраці з Федерцією професійних спілок України.

Тема 4. Розвиток та удосконалення систем управління охороною праці в Україні з урахуванням вимог МОП

Рекомендації МОП щодо побудови та впровадження сучасних систем управління охороною праці на виробництві. Рекомендації у сфері національної політики з СУОП. Рекомендації щодо створення Національного Керівництва з СУОП. Модель та основні елементи СУОП згідно рекомендацій МОП. Рекомендації органів державного управління та нагляду щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні. Рекомендації щодо порядку розробки і впровадження СУОП. Рекомендації щодо примірної структури положення про СУОП та орієнтовний зміст його розділів. Вимоги стандарту OHSAS 18001 (ДСТУ-ПОHSAS 18001) щодо побудови сучасних СУОП. Особливості та сфера застосування OHSAS 18001. Модель та основні елементи СУОП стандарту OHSAS 18001, загальні вимоги щодо їх побудови. Використання в системах управління охороною праці багатофункціональних інтегрованих систем комплексної безпеки.

Тема 5. Аудит систем менеджменту безпеки праці та здоров'я робітників

Структура стандарту ISO 19011. Принципи аудиту. Види аудиту. Зв'язок з іншими стандартами ISO.

Тема 6. Міжнародні моделі СУОП.

СУОП у Європі. СУОП у США. СУОП у Японії та Азії 5.4. СУОП в Австралії.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».

5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».

6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».

11. НПАОП 0.00-1.28-10 «Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин». Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010 р. № 65.

12. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004р. № 151.

13. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.

14. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.

15. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.

16. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998р. № 9.

17. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

18. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.

19. НПАОП 0.03-8.06-94. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Затверджений спільним наказом Міністерства охорони здоров'я України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994р. № 263/121, зареєстрований у Мін'юсті України 25.01.1995р. за № 18/554.

20. НПАОП 0.00-8.02-93. Перелік робіт з підвищеною небезпекою. Затверджений наказом Держнаглядохоронпраці України від 30.11.1993р. № 123, зареєстрований у Мін'юсті України 23.12.1993р. за № 196.

21. НПАОП 0.00-4.20-94. Положення про порядок проведення державної

експертизи (перевірки) проектної документації на будівництво та реконструкцію виробничих об'єктів і виготовлення засобів виробництва на відповідність їх нормативним актам про охорону праці. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.06.1994р. № 431.

22. НПАОП 0.00-8.05-94. Єдина державна система показників обліку умов і безпеки праці. Затверджена наказом Держнаглядохоронпраці України від 31.03.1994р. № 27.

23. Форма статистичної звітності №1-ПВ (Звіт про стан умов праці, пільги та компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці). Затверджена наказом Держкомстату України від 14.08.2002 р. № 307.

24. Форма статистичної звітності № 7-ТНВ (Звіт про травматизм на виробництві). Затверджена наказом Держкомстату України від 14.08.2002 р. № 309.

25. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

26. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

27. Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні. Затверджений наказом Держстандарту України від 30.08.2002р. № 498, зареєстрований в Мін'юсті України 25.09.2002р. за № 782/7070.

28. Положення про Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2006р. N1640

29. Положення про порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України. Затверджено Наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці 30.03.2004 N92.

30. Положення про порядок здійснення державного гірничого нагляду. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 1995 р. N 134.

Основна література

31. Гогіташвілі Г.Г. Системи управління охороною праці. Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2002.–320 с.

30. Коваль В.І., Скороходов В.А. Управління охороною праці в промисловості: Навчальний посібник. –К.:ВД “Професіонал”, 2005.– 448 с.

31. Основи охорони праці в підрозділах МНС України. Навчальний посібник./ В.А. Батлук, Б.О. Білінський, В.В. Ковалішин, О.Л. Мірус – Львів: ЛДУБЖД, 2011.–504с.

32. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання/К.Н.Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін.–К.:Основа, 2006– 448с.

33. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник.–К.:Центр учбової літератури, 2009.– 264с.

34. Основи охорони праці.: /В.В.Березуцький, Т.С.Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького.–Х.: Факт, 2005. – 480с.

35. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. –295с.

36. Охорона праці: навч. посіб./З.М.Яремко, С.В.Тимошук, О.І.Третяк, Р.М.Ковтун; заред. проф. З.М.Яремка.–Львів: Видавничий центрЛНУ імені Івана-Франка, 2010. – 374с.

37. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч.посіб. – Суми:Університетська книга,2009.– 540 с.

38. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД,2006–336с.

Додаткова література

39. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. н. ткачук, В.В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К.К.Ткачук, А.В. Чадюк. Заред. к.н. Ткачука і В.В. Зацарного. –К.: 2009–с.

40. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб./За заг.ред.к.т.н., доц. І.П. Пістуна.– Львів: “Тріада плюс”,2010.–648 с.

41. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І.П. Пістуна. – Львів: «Тріадаплюс»,2011–436 с.

42. Серіков Я.О.Основи охорони праці: Навч. посіб.–Харків, ХНАМГ, 2007.- 227с.

43. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004.–408 с.

44. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці»/ В. В. Березуцький, Т.С.Бондаренко, Л.А. Васьковець та ін.; Заред. В.В. Березуцького. — Х.:Факт,2005. - 348с.

Інформаційні ресурси

1. <http://dsp.gov.ua>
2. <http://dnop.com.ua>
3. <http://zakon.rada.gov.ua>
4. <https://www.sop.com.ua>
5. <https://www.dsns.gov.ua>